

Toespraak Voorzitter bij de herdenking bij de erelijst der Gevallenenen op woensdag 4 mei 2011 in de hal van Binnenhof 1a

Dames en heren,

Op 4 mei staat Nederland op veel plaatsen stil bij het einde van de Tweede Wereldoorlog. Dat doen we ook altijd hier in het gebouw van de Tweede Kamer, naast het gedenkboek van de gevallenen.

We herdenken vandaag niet alleen al de burgers en militairen die tijdens die oorlog zijn omgekomen, maar iedereen die zijn leven heeft gelaten voor de vrijheid van ons land en de vrede in de wereld.

Juist daarom heb ik vandaag drie bijzondere gasten uitgenodigd, de heer en mevrouw Strik en hun zoon Mike. Ik heet u hartelijk welkom.

De heer en mevrouw Strik zijn de ouders van korporaal Cor Strik, die op 20 april 2007 in Afghanistan om het leven kwam door een berm bom. Cor Strik was de eerste Nederlandse militair die sneuvelde in Uruzgan.

In februari van dit jaar heb ik de familie Strik ontmoet bij de uitreiking van het gevechtsinsigne aan de leden van de Luchtmobiele Brigade. Dat ereteken wordt uitgereikt aan militairen die verwikkeld zijn geweest in vuurgevechten.

Maar dat het ook postuum kan worden uitgereikt, dat was een idee van de familie Strik.

Een jaar na de dood van hun zoon, pleitten zij in een aan hem gewijd tv-portret voor zo'n postume onderscheiding. In die uitzending zagen we hoe zij de familie ontmoetten van de Amerikaanse soldaat Alex die omkwam, toen hij het lichaam van Cor wilde bergen. Alex was postuum onderscheiden en deze Nederlandse ouders vroegen zich af, waarom wij dat hier niet kennen.

Maar de uitzending liet nog meer zien.

Ze liet ook zien hoe verschillend mensen hun doden herdenken. De ouders van Cor Strik woonden in Washington Memorial Day bij - en wie alleen al de beelden van de Amerikaanse herdenkingsdag kent, weet dat die dag moeilijk te vergelijken is met 4 mei.

Het grootste verschil is natuurlijk, dat de Amerikanen op die dag alleen militairen herdenken en geen omgekomen burgers. Memorial Day heeft daardoor echt een militair karakter.

Maar er is ook een cultureel verschil. Nederlanders herdenken anders dan Amerikanen – zoals Nederlanders ook anders herdenken dan Engelsen of Fransen. De manier waarop je herdenkt, is ook deel van de cultuur van je land.

En wie verder kijkt, ziet nog meer verschillen.

Ook elke Nederlander op zich herdenkt weer anders dan zijn buurman.

De ouders van Cor Strik zijn nabestaanden van na de oorlog. Zij herdenken hun zoon die niet terugkwam van een vredesmissie. Joodse overlevenden van de oorlog herdenken hun familie, die niet terugkwam uit de kampen. Een verlies dat tot vandaag, tot bij hun kinderen en kleinkinderen, nog dagelijks voelbaar is.

Nabestaanden van Nederlanders die omkwamen in Indië herdenken hun doden uit een niet meer bestaande tijd, uit een niet meer bestaand land. Zoals de jongens die omkwamen in de jungle van Nieuw Guinea. 17 jaar na het einde van de oorlog wachtte hen toch nog de strijd. Over hun dood is daarna vooral gezwegen.

Voor al die mensen is het vandaag 4 mei.

Zo is 4 mei van persoonlijke betekenis voor iedere Nederlander afzonderlijk.

Maar 4 mei is ook van betekenis voor het land als geheel.

Herdenken is van betekenis voor de eenheid van een natie. Het gezamenlijk herdenken van de doden verbindt burgers met elkaar. En zo draagt iedereen die vandaag aanwezig is bij herdenkingen in het land bij aan die verbinding.

Alle mensen die vandaag stilstaan bij de vierde mei, zijn dragers van een ideaal. Wie vandaag al die mensen herdenkt die hun leven hebben gelaten voor de vrijheid van ons land en de vrede in de wereld, realiseert zich het belang van die waarden, van dat ideaal.

Omdat zij bereid waren het grootste offer te brengen voor de vrijheid, mogen wij met die vrijheid nooit lichtvaardig omgaan.

Mede door hun offer, zijn wij ons diep bewust van het verschil tussen een land dat in vrijheid leeft en land waar dat niet zo is. Tussen een land waar je je veilig kunt voelen – en een land waar dat niet zo is.

Dat is wat we hier, in de Tweede Kamer, vandaag herdenken.

Samen met de nabestaanden van allen die zijn omgekomen in de Tweede Wereldoorlog.

Samen met de nabestaanden van allen die zijn omgekomen in de strijd voor de vrijheid van ons land en de vrede in de wereld.

Dat is wat alle mensen delen die vandaag stilstaan bij 4 mei.